

5. Børns dagligdag

Nutidens børn har en travl dagligdag. En dagligdag, der bl.a. bliver brugt i daginstitutioner, skoler og på fritidsaktiviteter.

Over 90 pct. af alle børn i alt 193.000 3-5-årige bliver passet i dagtilbud. 647.491 børn gik i grundskolen, dvs. folkeskoler, privatskoler og efterskoler, i skoleåret 1999/2000.

Næsten alle børn dyrker sport og læser og de bruger mere og mere tid på elektroniske medier i deres fritid.

Den travle hverdag smitter også af på børns kostvaner. Der er en tendens til, at børnene spiser mere uregelmæssigt, jo ældre de bliver. Samtidig har pizza, burgere o.l. fundet vej til spisebordet, selvom traditionelle retter som fx frikadeller stadig er den mest populære aftensmad.

5.1. Børn og unges kostvaner

Danske børn får generelt en kost, der stort set dækker deres vitamin- og mineralbehov, men samtidig er kosten for fed og indeholder for meget sukker. Ligesom de voksne spiser børn og unge for meget smør og margarine, for mange fede mejeriprodukter og kødprodukter og for lidt frugt og grønt samt kartofler, kornprodukter og fisk. Det lave fiskeindtag resulterer i, at børns indtag af jod og D-vitamin er lavere end ønskeligt. Børnenes kost indeholder desuden for meget slik og sodavand.

Tendens til uregelmæssige måltider

Der er samtidig en tendens til uregelmæssige måltidsvaner med stigende alder. Desuden har den traditionelle madpakke især for de 15-18-årige fået konkurrence fra forskellige typer af fastfood. Til aftensmaden har pizza, burger o.l. vundet indpas, men stadigvæk er de traditionelle retter dominerende.

Det viser Fødevarerdirektoratets seneste landsdækkende kost-undersøgelse fra 1995. Her har deltagerne igennem syv dage registreret alt, hvad de spiser og drikker i et spørgeskema.

Ungdommens uregelmæssige måltider

Kun hver tredje 15-18-årige spiser frokost hver dag

Jo ældre børnene er, jo hyppigere springer de hovedmåltiderne over. Men det er typisk en eller to dage i ugen, at et eller flere måltider springes over. Navnlig frokosten springes over, og kun en tredjedel af de 15-18-årige spiser frokost hver dag, men samtidig er det få, der springer frokosten over mere end 1-2 gange om ugen.

Langt de fleste børn springer ikke måltider over

Mellem 60 og 90 pct. af de 1-14-årige har spist alle tre hovedmåltider 6-7 dage i løbet af ugen og har således meget regelmæssige måltidsvaner, mens det kun er ca. 40 pct. af de 15-18-årige. De resterende blandt såvel de 1-14-årige som de 15-18-årige har et meget forskelligartet måltidsmønster, hvor en del har sprunget et hovedmåltid over 3-4 dage i løbet af ugen, og nogle få jævnligt springer flere hovedmåltider over om da-

gen. Til trods for disse uregelmæssigheder er det for langt de fleste ikke så almindeligt at springe måltider over, som man af og til får indtryk af. Spørgsmålet er, om de uregelmæssige måltidsvaner får ernæringsmæssig indflydelse? Ofte gælder bekymringen, at de uregelmæssige måltider, hvor børn springer hovedmåltider over, vil resultere i flere mellemmåltider præget af fastfood, sodavand og slik. Men mellemmåltiderne består ikke nødvendigvis kun af fed og sukkerrig mad. Danskerne spiser en væsentlig del af deres frugt som mellemmåltider, og hvad angår fastfood, er det ikke noget, som kun er forbeholdt mellemmåltiderne. Derimod er mellemmåltiderne de sukkerrigste måltid og ikke de fedeste. Aftensmaden er det fedeste måltid og dermed en væsentlig bidragsyder til børn og unges for store fedtindtag, som deles med resten af befolkningen.

Tabel 5.1.1 Hvor ofte spises de enkelte hovedmåltider

	1-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år
	pct.			
Morgenmad				
Har spist alle dage	91	89	82	61
Har sprunget 1 - 2 dage over	9	10	15	29
Frokost				
Har spist alle dage	73	71	51	34
Har sprunget 1 - 2 dage over	26	27	41	54
Aftensmad				
Har spist alle dage	85	87	85	70
Har sprunget 1 - 2 dage over	15	13	15	30

For meget sukker og for lidt grønt

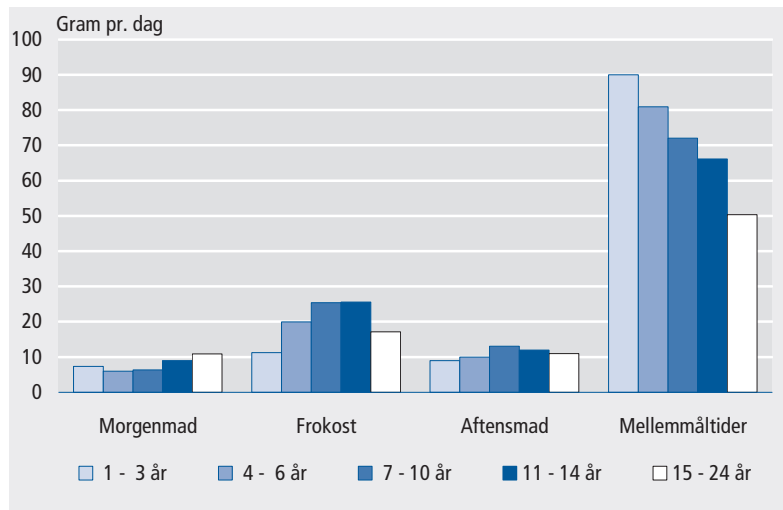
Lørdagsslik er blevet til hverdagsslik

De fleste børn og unge spiser slik flere gange om ugen, lørdagsslik er blevet til hverdagsslik, og for sodavand og safts vedkommende ses et lignende mønster. Navnlig de 15-18-årige piger er mere slikne end drengene. Eftersom salg og produktion af slik og sodavand er øget siden 1995, er der grund til at tro, at forbruget af slik og sodavand er endnu højere nu, end hvad kostundersøgelsen i 1995 viste.

Tabel 5.1.2 Indtaget af slik og chokolade

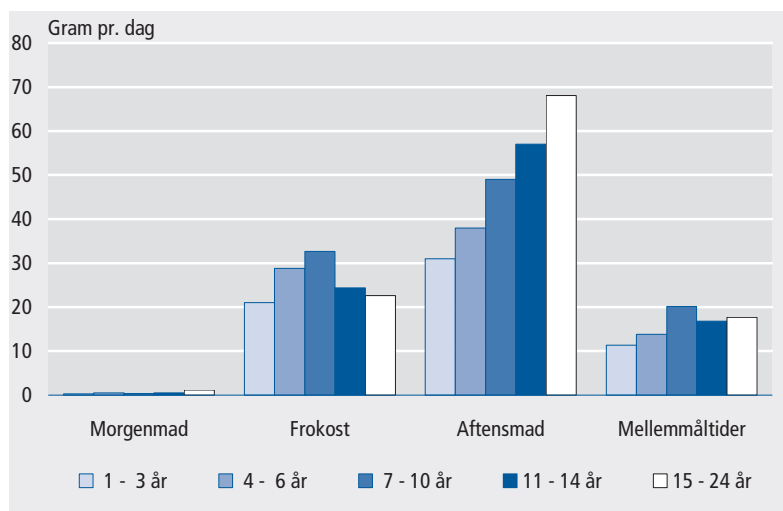
	1 - 6 år		7 - 10 år		11 - 14 år		15 - 18 år	
	Dreng	Piger	Dreng	Piger	Dreng	Piger	Dreng	Piger
	pct.							
Har ikke spist i løbet af ugen	10	5	6	5	10	4	19	11
Spist 1-2 dage i ugen	38	53	32	30	33	36	44	24
Spist 3-4 dage i ugen	36	17	39	40	35	39	18	24
Spist ≥ 5 dage om ugen	16	16	24	25	22	22	19	40

Figur 5.1.1 Indtag af frugt i udvalgte aldersgrupper fordelt på måltiderne

Børn og unges kost indeholder for meget sukker, idet omkring 13-14 pct. af energien stammer fra sukker. Sukkerindtaget kommer primært fra slik og søde drikke. Op til 10 pct. af madens energi kan komme fra sukker, uden at kosten af den grund kan kaldes usund. Sukkeret i sig selv indeholder ingen næringsstoffer, og der er heller ikke nævneværdige mængder af vitaminer og mineraler i de sukkerholdige produkter. Produkterne giver energi, men ingen eller kun få vitaminer og mineraler. Det betyder, at for meget af de søde sager optager pladsen fra andre sundere fødevarer, og dermed er der risiko for, at børnenes kost som helhed bliver mangelfuld.

Figur 5.1.2 Indtag af grøntsager i udvalgte aldersgrupper fordelt på måltiderne

Det meste af kostens sukker kommer fra mellemmåltiderne, så hvis sukkerindtaget skal begrænses, er der brug for andre slags mellemmåltider. Meget af danskernes frugtindtag kommer fra mellemmåltiderne (figur 5.1.1), hvorimod grøntsager som mellemmåltid er mindre almindeligt (figur 5.1.2).

Unge og fastfood

Fastfood er en væsentlig del af ungdomskulturen, og børn i alle aldre spiser såvel burgere som pizza til frokost og aftensmad. Men hvis man ser på, hvor hyppigt forskellige retter spises (i prioriteret rækkefølge), viser det sig, at burgere og pizza ikke dominerer til hverken frokost eller aftensmad.

Tabel 5.1.3 De populæreste fødevarer/retter til frokost

1-3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år
Smørrebrød	Smørrebrød	Smørrebrød	Smørrebrød	Smørrebrød
Agurk, tomat mm.	Agurk, tomat mm.	Æble, pære	Æble, pære	Æble, pære
Ostehaps	Ostehaps	Agurk, tomat mm.	Agurk, tomat mm.	Burger, hotdog mv.
Æble, pære	Æble, pære	Gulerod	Gulerod	Banan
Yoghurt o.l.	Gulerod	Ostehaps	Burger, hotdog mv.	Pastaret, fx lasagne
Banan	Yoghurt o.l.	Burger, hotdog mv.	Banan	Agurk, tomat mm.
Gulerod	Banan	Banan	Yoghurt o.l.	Gulerod
Burger, hotdog mv.	Burger, hotdog mv.	Yoghurt o.l.	Appelsin	Appelsin
Råkost	Appelsin	Appelsin	Ostehaps	Pizza
Vindruer	Vindruer	Vindruer	Blandet salat	Pitabrød med fyld

Flest spiser smørrebrød

Til frokost spiser langt størsteparten smørrebrød (madpakke) de fleste dage i ugen, men med stigende alder suppleres eller erstattes smørrebrødet i større grad med burger, pizza o.l. For alle er det desuden almindeligt at spise lidt frugt eller grønt som tilbehør til frokosten.

Frikadeller er mest populært

Til aftensmad er frikadeller nr. 1 blandt de 1-18-årige stærkt efterfulgt af sammenkogte retter som millionbøf. Med andre ord dominerer retter baseret på hakket kød. Smørrebrød ligger på 2. til 3. pladsen, hvilket skyldes, at børnene 1-2 dage om ugen spiser kold aftensmad i form af brød med pålæg. Til den varme mad er kartofflen fortsat det mest almindelige at servere som tilbehør. Selv blandt børn og unge dominerer pasta og ris altså ikke. Med stigende alder bliver navnlig pizza mere populært til aftensmad, men der serveres fortsat traditionelle retter. Nogle vil nok mene, at det skyldes, at de unge bor hjemme og dermed

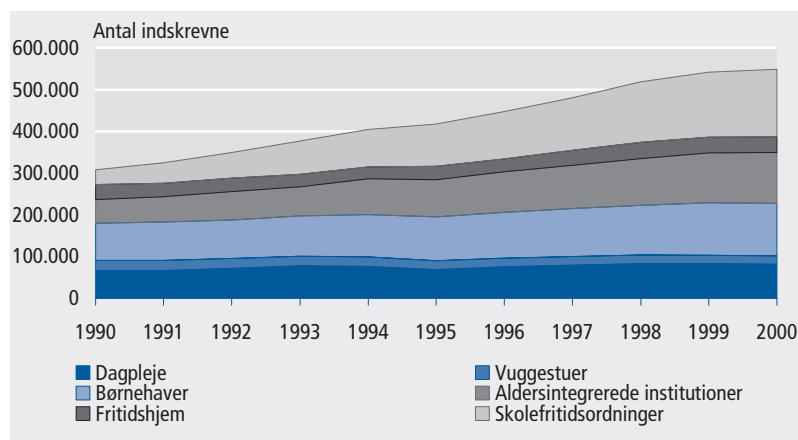
må spise, hvad forældrene sætter på bordet, men også blandt de 19-25-årige, som til en vis grad er flyttet hjemmefra, er billedet ret traditionelt. Når de unge stifter familie, begynder de igen at spise mere traditionelt, og samtidig bliver måltidsvanerne også mere regelmæssige.

Tabel 5.1.4 De populæreste fødevarer/retter til aftensmad

1-3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-18 år
Frikadeller o.l.	Frikadeller o.l.	Frikadeller o.l.	Frikadeller o.l.	Frikadeller o.l.
Millionbøf mm.	Millionbøf mm.	Millionbøf mm.	Millionbøf mm.	Smørrebrød
Smørrebrød	Smørrebrød	Smørrebrød	Smørrebrød	Millionbøf mm.
Pølser	Pølser	Kylling	Kylling	Pizza
Kylling	Kylling	Pølser	Svinekotelet mm.	Roastbeef mm.
Fiskefilet mm.	Fiskefilet mm	Svinekotelet mm.	Pizza	Oksebøf, culotte mm.
Svinekotelet mm.	Svinekotelet mm.	Fiskefilet mm.	Pølser	Pølser
Grød	Flæskesteg o.l.	Pizza	Flæskesteg o.l.	Svinekotelet mm.
Pizza	Grød	Roastbeef mm.	Roastbeef mm.	Suppe
Lasagne o.l.	Pizza	Flæskesteg o.l.	Burger, hotdog mv.	Kylling

5.2 Børn i dagpasning

Figur 5.2.1 Børn i dagpleje, daginstitutioner og skolefritidsordninger

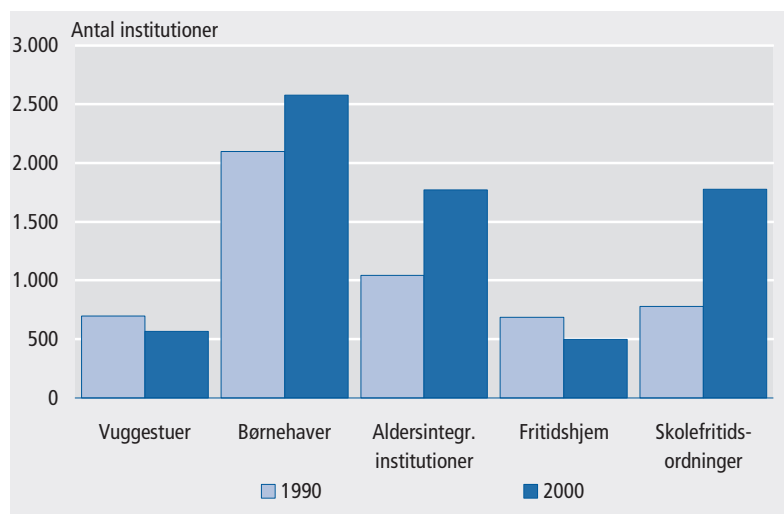

Stor vækst i antal børn i dagpasning...

Antallet af børn, som benytter en dagtilbudsordning, er øget markant fra 1990 til 2000. I denne periode er det samlede antal indskrevne børn steget fra 307.800 til 548.400, en stigning på 78 pct. Det øgede behov for dagpasning kan ses i sammenhæng med, at forældre arbejder mere.

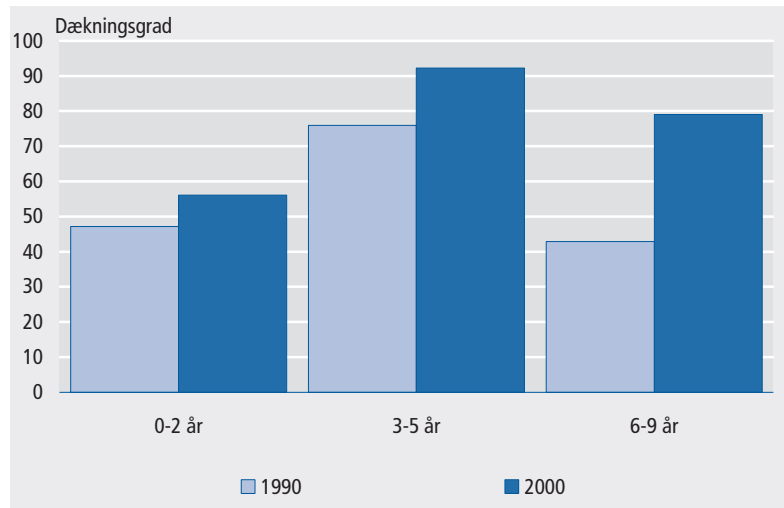
Fx var 488.000 personer deltidsbeskæftigede i 1990 mod 385.000 i 2000. I samme periode er beskæftigelsen steget med 85.000 personer. I børnefamilier bevirker stigende beskæftigelse og stigende arbejdstid uden for hjemmet, at forældrene får større behov for, at børnene passes ude.

Figur 5.2.2 Antal daginstitutioner fordelt efter institutionstype

Stigningen i antal børn har været betydelig for såvel dagpleje og daginstitutioner (dvs. vuggestuer, børnehaver, og aldersintegrerede institutioner under ét) som for skolefritidsordninger og fritidshjem. Antal børn i skolefritidsordninger og fritidshjem er næsten 3-doblet, fra 71.000 i 1990 til 199.000 i 2000.

Figur 5.2.3 Andel af de 0-9 årige, som er i dagpasning

.og i antal institutioner

I samme periode er der sket en stærk udbygning med daginstitutioner, fritidshjem og skolefritidsordninger, fra 5.300 i 1990 til 7.200 i 2000. Størst har stigningen været for skolefritidsordninger, idet antallet af institutioner steg fra 800 til 1.800. Der har i perioden været et svagt fald i antal vuggestuer, men det er mere end opvejet af stigningen i pladser i tilskudsberettiget dagpleje.

Dækningsgrad

Dækningsgraden viser, hvor stor en procentandel af børnene, der bliver passet i offentlige pasningsordninger. Dækningsgraden er her opgjort for 3 aldersklasser: vuggestuealderen (0-2 år), børnehvealderen (3-5 år), indskolingsalderen (6-9 år).

Tabel 5.2.1 **Børn i dagpasning og dækningsgrad for 0-9 årige**

	1990	2000
	————— antal —————	
I alt	300 265	521 153
0-2 år	83 332	112 764
3-5 år	123 794	194 636
6-9 år	93 139	213 753
	————— dækningsgrad —————	
I alt	53,9	76,4
0-2 år	47,2	56,1
3-5 år	75,9	92,3
6-9 år	42,9	79,0

92 pct. af de 3-5 årige passes i dagtilbud

For de 0-2 årige er dækningsgraden steget fra 47 pct. i 1990 til 56 pct. i 2000. Den største stigning er sket for børn i alderen 6-9 år, hvor andelen i dagpasning er steget fra 43 pct. til 79 pct. De 3-5 årige har den højeste dækningsgrad, 92 pct. i 2000.

Tabel 5.2.2 **Børn i dagpasning fordelt efter forældrenes uddannelse i 1999**

	1-2 år	3-5 år
	————— dækningsgrad —————	
I alt	78,4	92,5
Grundskole	70,0	87,4
Gymnasial	72,2	89,7
Erhvervsfaglige	78,4	92,9
Korte videregående	81,0	93,5
Mellemlange videregående	81,4	94,6
Lange videregående	84,5	95,0

Forældrenes sociale baggrund

De følgende opgørelser i dette afsnit omfatter alene kommuner, hvor der for alle indskrevne børn foreligger oplysninger om dagpasning på personniveau. Det svarer til 80 pct. af alle børn i dagpasning. Opgørelserne er endvidere afgrænset til børn i alderen 1-5 år, idet mødre til 0-årige børn oftest er på barselsorlov, og derfor i mindre grad benytter dagpasningsordninger.

Forældre med længere uddannelse har hyppigere deres børn i dagpasning

Uddannelsesniveaut påvirker tilknytningen til arbejdsmarkedet og derfor også behovet for børnepasning. Det ses, at forældre der kun har grundskolen som uddannelsesbaggrund, ikke har deres børn i dagpasning lige så hyppigt, som forældre med en lang videregående uddannelse. Dette gælder både for børn i alderen 1-2 år og i alderen 3-5 år.

Forældre med højere indkomst får passet deres børn hyppigere

Dækningsgraden varierer også med forældrenes indkomstniveau, hvilket især kan hænge sammen med omfanget af forsørgernes arbejde, og i mindre grad med evnen til at betale for pasningen. Familier med høj indkomst får hyppigere passet deres børn end familier med lav indkomst. For de 1-2 årige er 65 pct. af børnene med forældre i 1. indkomstkvarantil i dagpasning mod hele 86 pct. af børnene med forældre i 4. kvartil.

Tabel 5.2.3 Børn i dagpasning efter forældrenes indkomst i 1999

	1-2 år	3-5 år
	dækningsgrad	
I alt	78,6	92,6
1. kvartil	65,3	82,3
2. kvartil	69,8	88,3
3. kvartil	77,3	92,2
4. kvartil	85,6	95,7

Børn med ledige forældre er oftere i dagpasning

Topledere samt lønmodtagere på højeste niveau og mellemniveau har relativt ofte deres børn i dagpasning. For disse grupper er dækningsgraden ca. 85 pct. blandt de 1-2 årige børn og 96 pct. for de 3-5 årige. Selvstændige og gruppen andre lønmodtagere gør mindre brug af dagpasning. Det samme gælder arbejdsløse og andre uden beskæftigelse idet ca. to tredjedele af deres 1-2-årige børn og 86 - 89 pct. af deres 3-5-årige børn bliver passet i et dagpasningstilbud.

Tabel 5.2.4 Børn i dagpasning efter forældrenes socioøkonomiske status i 1999

	1-2 år	3-5 år
	dækningsgrad	
I alt	78,4	92,5
Selvstændig	68,3	88,0
Topledere	84,6	95,7
Lønmodtagere højeste niveau	85,2	95,9
Lønmodtagere mellemniveau	85,6	95,8
Lønmodtagere grundniveau	79,6	93,3
Andre Lønmodtagere	72,9	89,7
Arbejdsløse	67,6	88,7
Andre udenfor beskæftigelse	68,3	86,0

Børn af enlige er hyppigere i dagpasning

Enlige benytter lidt oftere dagpasning end parfamilier, især for de 1-2 årige børn, hvor dækningsgraden i 2000 var 85 pct. hhv. 79 pct. En mulig forklaring er, at parfamilier i højere grad kan fordele deres ar-

bejdstid, fx ved at påtage sig aften- og natarbejde, så de kan passe deres børn hjemme.

Tabel 5.2.5 **Børn i dagpasning efter familiestatus. 2000**

	1-2 år	3-5 år
	dækningsgrad	
I alt	78,6	92,6
Enlige	85,4	94,9
Par	77,8	92,2

*Børn af indvandrere
passes oftere hjemme*

Indvandrere og efterkommere får ikke passet deres børn i dagtilbud i samme grad som den øvrige befolkning. Dette er mest udtalt for de 1-2 årige børn, hvor ca 50 pct. af indvandrere og efterkommeres børn bliver passet mod 81 pct. af børnene for den øvrige befolkning. Dette kan have sammenhæng med, at indvandrere og efterkommere har mindre tilknytning til arbejdsmarkedet; desuden kan kulturelle forhold spille en rolle.

Tabel 5.2.6 **Børn i dagpasning efter forældrenes nationale baggrund. 2000**

	1-2 år	3-5 år
	dækningsgrad	
I alt	78,4	92,5
Indvandrer	49,4	77,4
Efterkommer	50,3	81,0
Øvrige	81,6	93,8

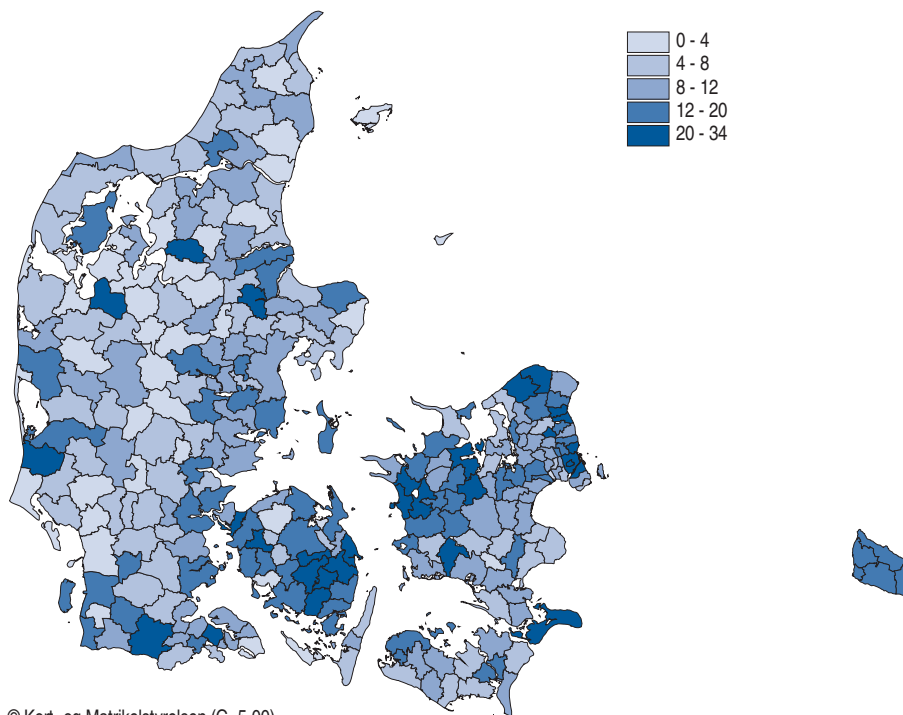
5.3 Børns skolegang

*Flere elever i
grundskolen*

Grundskolen er inde i en periode med vækst i elevtallet. I skoleåret 1999/2000 var der 647.491 elever fordelt på folkeskoler, privatskoler og efterskoler. Det var en stigning på 13.874 elever i forhold til året før. Alene i folkeskolen steg elevtallet med 10.380 elever. Der er dog stadig et stykke vej op til de 753.369 elever, der gik i folkeskolen i skoleåret 1975/76.

Antallet af elever, der ikke ønsker at benytte folkeskolens tilbud, påvirker naturligvis den enkelte kommunes skolestruktur. Til belysning af hvor stor en andel af kommunens samlede elevtal, der benytter private grundskoler, er der her medtaget et Danmarkskort, der viser andelen af elever i private skoler i de enkelte kommuner. Andelen varierer meget fra kommune til kommune. Der er nogle geografiske områder - fx Fyn og Vestsjælland - hvor der har været og fortsat er en stærk friskole tradition.

Figur 5.3.1 Andelen af elever i privatskoler i de enkelte kommuner i pct.

Hovedparten vælger stadig folkeskolen

Selvom der findes kommuner med en meget stor andel af elever i privatskoler, så modtager langt hovedparten af landets grundskoleelever stadigvæk deres undervisning i en almindelig folkeskole.

Tabel 5.3.1 Elever i grundskolen de sidste 10 år fordelt på offentlige og private skoler

	Folkeskoler		Private skole		Grundskoler i alt
	Antal elever	Pct. andel	Antal elever	Pct. andel	
88/89	587 401	89,7	67 529	10,3	654 930
89/90	567 049	89,4	67 435	10,6	634 484
90/91	549 262	89,1	67 200	10,9	616 462
91/92	534 723	88,9	66 793	11,2	601 516
92/93	525 720	88,7	67 088	11,3	592 808
93/94	516 988	88,5	67 294	11,5	584 282
94/95	512 415	88,3	67 704	11,7	580 119
95/96	513 695	88,3	68 095	11,7	581 790
96/97	519 964	88,1	70 468	11,9	590 432
97/98	529 202	88,1	71 391	11,9	600 593
98/99	541 187	88,1	72 916	11,9	614 103
99/00	551 567	87,9	75 630	12,1	627 197

Relativt set mister folkeskolen elever til de privatskoler

Der er kun sket marginale ændringer i de to skoletypers andel af det samlede elevtal. Der har aldrig tidligere gået så mange elever på private grundskoler. Dette er et resultat af det stigende elevtal, og af at flere fravælger folkeskolen, jf. tabel 5.3.1, der viser udviklingen i elevtallet de seneste ti år, samt hvor store andele der går på de to skoletyper. Efterskoleelever er ikke indeholdt i tabellen.

Tabel 5.3.2 En skoleårgangs vej gennem folkeskolen: 1991/1992 til 1999/2000

	Klasse- trin	Antal elever	Afvigelse i forhold til året før	Pct. afvigelse i forhold til året før	Akkumuleret afgang pct.
91/92	1	47 369	-	-	-
92/93	2	46 953	-416	1,0	-1,0
93/94	3	46 756	-197	0,4	-1,3
94/95	4	46 702	-54	0,1	-1,4
95/96	5	46 589	-113	0,2	-1,6
96/97	6	46 512	-77	0,2	-1,8
97/98	7	45 773	-739	1,6	-3,4
98/99	8	43 071	-2 702	5,9	-9,1
99/00	9	38 847	-4 224	9,8	-18,0

Få forlader folkeskolen

Det er kun meget få, der forlader folkeskolen inden 8. klasse. Herefter sker der en ganske væsentlig reduktion, der primært skyldes, at mange elever vælger at tilbringe de sidste grundskoleår på en efterskole. Jf. tabel 5.3.2, der viser en årgangs vej gennem folkeskolen, og hvor mange fra en bestemt årgang, der forlader folkeskolen.

Tabel 5.3.3 Klassekvotienten for hvert enkelt klassetrin 1999/2000

	Klasse											Alle
	Bh.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Privatskoler	17,0	16,8	17,2	16,8	16,6	16,7	17,1	17,1	18,0	17,7	15,1	17,0
Folkeskoler	19,8	19,7	19,3	19,2	19,1	18,8	18,6	18,9	19,6	18,0	19,1	19,1

Klassekvotienter i grundskolen

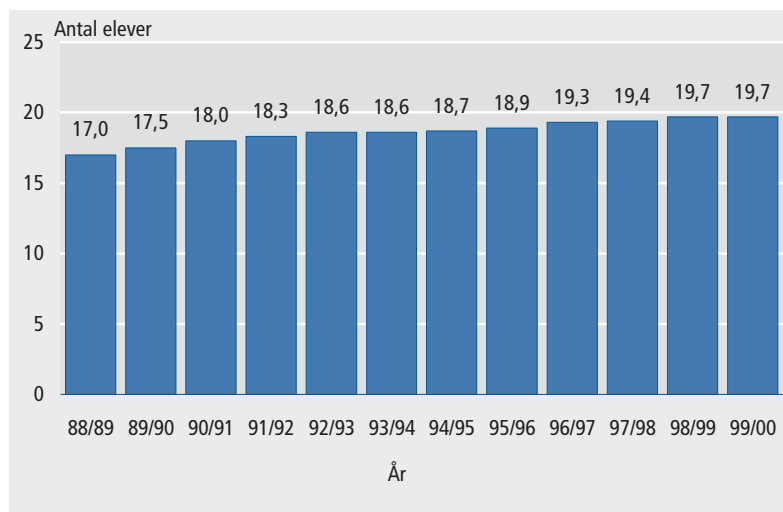
Når kvaliteten i grundskolen bliver diskuteret, bliver der ofte sat fokus på klassekvotienterne. Debatten er ofte præget af to aspekter: et økonomisk og et pædagogisk. På den ene side kan man ved at hæve klassekvotienten bedre udnytte en skoles lærerressourcer. Men på den anden side betyder det øgede antal elever, at man nedbringer den tid, der er til rådighed til den enkelte elev. Klassekvotienten giver ikke et fuldstændigt billede på lærer/elev-raten, da der ofte bruges tolærersystemer i større klasser og gives ekstra lærerkræfter som støttefunktioner til specialundervisning til svage elever og til tosprogede elever.

Privatskoler har færre elever pr. klasse

Normalklassekvotienten for folkeskolen er højere for samtlige klassetrin end for privatskolerne. Dette hænger sammen med, at privatskolerne generelt er mindre end folkeskolerne, og at visse privatskoler simpelt-

hen tilstræber at have små klasser. De kan således vælge ikke at optage flere elever, mens folkeskoler er åbne for alle.

Figur 5.3.2 Normalklassekvotienten i Børnehaveklassen

Større og større klasser i folkeskolen

I folkeskolen er tendensen, at klasserne bliver større og større. Denne tendens illustreres i figur 5.3.2, der viser udviklingen i klassekvotienten i børnehaveklassen siden 1990.

Normalklassekvotienten i børnehaveklassen har været stigende fra sit minimum i skoleåret 1988/89 på 17,0 til 19,7 i skoleåret 1999/2000.

Flere og større skoler

Antallet af skoler stiger

De 647.491 elever i den danske grundskole var fordelt på 2.409 skoler i skoleåret 1999/2000. Efter en periode med fald i antallet af folkeskoler blev der nu registreret en lille stigning på fire nye folkeskoler, mens antallet af privatskoler og efterskoler steg med hhv. 30 og 20 skoler. Skoleåret 1999/2000 var dermed det første, hvor det stigende elevtal resulterede i oprettelsen af nye skoler og genåbningen af gamle.

Også flere skoler fremover

Det må forventes, at antallet af skoler vil vokse yderligere de kommende år i takt med, at elevtallet stiger yderligere.

Stor forskel på skolernes størrelser

Den gennemsnitlige skolestørrelse for de offentlige skoler var på 320 elever i 1999/2000. Tallet dækker dog over en betydelig variation. Der var således 155 skoler med mindre end 100 elever og 128 skoler med mere end 600 elever. Figur 5.3.3 viser skolestørrelser i elevintervaller for henholdsvis folkeskoler og private grundskoler.

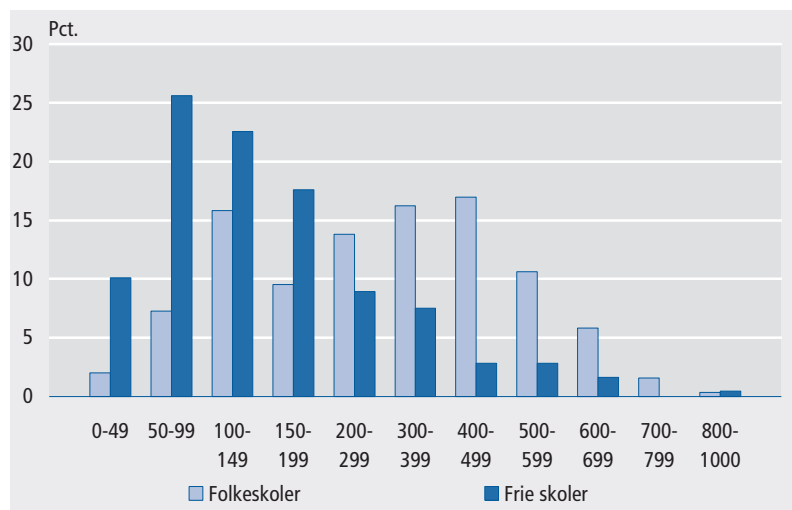
Tabel 5.3.4 Nøgletal for grundskolen

	1990/1991	1995/1996	1999/2000
Antal skoler	2 402	2 412	2 409
Folkeskoler	1 779	1 756	1 719
Private grundskoler	409	429	459
Efterskoler	214	227	231
Elever	639 040	601 186	647 491
Folkeskoler	549 262	513 695	551 567
heraf tosprogede	22 578	35 951	47 583
Private grundskoler	67 200	68 095	75 630
heraf tosprogede	-	4 965	7 573
Efterskoler	18 521	19 396	20 294
Antal klasser bh.kl.-10.kl.			
Folkeskolen			
normalklasser	28 647	27 125	27 919
specialklasser	1 871	1 890	2 364
Private grundskoler			
normalklasser	3 397	3 253	3 765
Normalklassekvotient			
Folkeskolen			
børnehaveklasse.-10.klasse	18,4	18,5	19,1
børnehaveklasse	18,0	18,9	19,7
Private grundskoler			
børnehaveklasse.-10.klasse	17,0	17,0	17,0
børnehaveklasse	14,5	16,6	17,0

Folkeskolen har de største skoler

Folkeskolerne er generelt noget større end de privatskoler. Landets absolut største grundskole var dog i 1999/2000 en fri grundskole, nemlig Randers Realskole med 927 elever.

Figur 5.3.3 Skolestørrelse i elevintervaller

Privatskoler bliver større og større

En af forklaringerne på, at de privatskoler er mindre, er, at der gennem de seneste tyve år i 43 konkrete tilfælde er blevet nedlagt en offentlig folkeskole, som senere er blevet videreført som en fri grundskole. Tendensen er dog, at de privatskoler bliver større, samtidig med at elevtallet stiger. Antallet af skoler, der har mere end 200 elever, er steget med ti skoler siden 1998/1999. Det er dog stadig karakteristisk for privatskolerne, at de består af mange små skoler.

Efter Grundskolen

De unge har forskellig alder, når de forlader grundskolen. Nogle forlader grundskolen allerede som 15-årige, andre når de er over 17 år. Af de 17-årige er der 9 pct., der stadig går i grundskole, mens de øvrige har forladt den - de fleste for at komme i gang med videreuddannelse.

Der er 19 pct. af de 17-årige der har forladt grundskolen, og som ikke er i gang med anden uddannelse.

Halvdelen af de 17-årige er i gang med en gymnasial uddannelse

Næsten halvdelen af de 17-årige er i gang med en gymnasial uddannelse. Den største del af dem - næsten hver tredje - tager den almene gymnasieuddannelse. 14 pct. er i gang med en erhvervs-gymnasial uddannelse, og 10 pct. er i gang med højere handelseksamen.

19 pct. af de 17-årige er i gang med en erhvervsfaglig uddannelse. Inden for denne uddannelsesgrupper er det handel og kontoruddannelserne, der har den største andel i alt 7 pct. af de 17-årige. Bygge- og anlægsuddannelserne har den næststørste andel på i alt 5 pct. efterfulgt af jern- og metaluddannelserne på 4 pct. af de 17-årige.

Store forskelle på drenge og pigers valg af uddannelse

Der er stor forskel på uddannelsesvalget for drenge piger og drenge. Der er en større andel af drenge end af piger, der stadig går i grundskole 10 pct. af drengene mod 7 pct. pigerne.

Der er flere af drengene, der har forladt grundskolen og ikke er gået i gang med en anden uddannelse end af pigerne. 20 pct. af drengene mod 18 pct. af pigerne er ikke i gang med en uddannelse.

Pigerne vælger gymnasiet

Pigerne vælger overvejende en almengymnasial uddannelse. Af pigerne går 45 pct. i gymnasiet mod 25 pct. af drengene. Når drengene vælger gymnasiale uddannelser, har de større tilbøjelighed til at vælge erhvervs-gymnasiale uddannelser, og hvor næsten 7 pct. af drengene vælger HTX, er der kun 1 pct. af pigerne, der gør det.

Drengene vælger erhvervsfaglige uddannelser

Drengene vælger i langt højere grad erhvervsfaglige uddannelser, end pigerne gør. Af drengene er 25 pct. i gang med en erhvervsfaglig uddannelse, mens 13 pct. af pigerne har valgt disse uddannelser.

Inden for de erhvervsfaglige uddannelser er der også store forskelle på, hvilke uddannelser drengene og piger tager. Drengene vælger i langt højere grad bygge- og anlægsuddannelser og jern- og metaluddannelser, mens pigerne vælger sundhedsuddannelser.

Tabel 5.3.5 17-årige fordelt på igangværende uddannelse pr. 1.10.1999.
Udvalgte uddannelser og grupper.

	Drenge	Piger	Alle	Procent
I alt 17-årige	28 706	27 295	56 001	100,0
Ikke under uddannelse	5 614	4 773	10 387	18,5
Grundskole	2 788	1 977	4 765	8,5
Folke-/privatskoler	1 804	1 307	3 111	5,6
Efterskoler	984	670	1 654	3,0
Forberedende uddannelser	1 293	1 395	2 688	4,8
Teknisk introduktionskursus	1 194	744	1 938	3,5
Social og sundhed	47	497	544	1,0
Husholdningskurser	14	111	125	0,2
Gymnasie uddannelser	11 827	15 629	27 456	49,0
Gymnasiet	6 757	10 733	17 490	31,2
Hf 2-årig	407	1 544	1 951	3,5
Hhx	2 757	3 039	5 796	10,3
Htx	1 898	292	2 190	3,9
Erhvervsfaglige udd	7 182	3 516	10 698	19,1
Handel og kontor	1 512	2 136	3 648	6,5
Detailhandel	1 116	1 533	2 649	4,7
Engroshandel	204	31	235	0,4
Kontor generelt	192	571	763	1,4
Bygge og anlæg	2 379	121	2 500	4,5
Murer	197	0	197	0,4
Tømrer mv.	869	11	880	1,6
Gas- og vvs-teknik	237	0	237	0,4
Maler	100	95	195	0,3
Elektriker	835	7	842	1,5
Jern og metal	2 318	49	2 367	4,2
Smed	499	9	508	0,9
Maskinarbejder mv.	305	6	311	0,6
Mekaniker	930	17	947	1,7
Elektronik	250	11	261	0,5
Automatik- og datamekaniker	306	4	310	0,6
Teknik og industri iøvrigt	86	79	165	0,3
Assistent indenfor teknik	66	52	118	0,2
Service	19	249	268	0,5
Frisør mv.	10	240	250	0,4
Levnedsmiddel og husholdning	516	432	948	1,7
Slagter mv.	164	51	215	0,4
Bager mv.	104	84	188	0,3
Køkken- og serviceassistent mv.	4	96	100	0,2
Kok mv.	204	143	347	0,6
Tjener mv.	27	55	82	0,1
Jordbrug og fiskeri	182	136	318	0,6
Landbrug	42	93	135	0,2
Gartner	74	24	98	0,2
Transport mv.	125	11	136	0,2
Sundhed	15	258	273	0,5
Social- og sundhedshjælper	7	127	134	0,2
Tandklinikassistent	8	130	138	0,2

5.4 Børns fritidsaktiviteter

Skolebørn har i stigende grad adgang til og bruger tid på de elektroniske medier i deres fritid. Men det betyder ikke, at andre fritidsaktiviteter har haft tilbagegang. Andelen af børn, der læser bøger i fritiden, er stabil. Og alle andre fritidsaktiviteter - fx sport, biograf- og biblioteksbesøg - er på samme høje niveau som altid.

Det viser Socialforskningsinstituttets undersøgelser af befolkningens kultur- og fritidsaktiviteter, som omfatter en beskrivelse af skolebørnernes aktiviteter i fritiden i 1987, 1993 og 1998.

De elektroniske medier fylder mere

Halvdelen af børnene har tv på deres værelse

Langt de fleste skolebørn har fået rige muligheder for at benytte sig af de elektroniske medier derhjemme. Ifølge forældrenes oplysninger i 1998 har alle skolebørnsfamilier tv, og næsten alle har også tekst-tv. Videobåndoptageren er ligeledes blevet almindelig. 92 pct. har en videobåndoptager. Ca. halvdelen af alle de 7-15-årige har et tv-apparat på deres eget værelse. Andelen stiger med alderen. Blandt de 13-15-årige er det ca. 70 pct., der har tv på deres eget værelse. Andelene med tv på eget værelse er blevet lidt større siden 1993, hvor 41 pct. af skolebørnene havde tv på værelset.

66 pct. har cd-afspiller på deres værelse

Også mulighederne for at høre musik er store. Stort set alle børnenes hjem har foruden radio også både kassettebåndoptagere og cd-afspillere. 66 pct. af børnene har en cd-afspiller på deres eget værelse. Det er gået stærkt med cd-afspillerne. I 1993 var det kun 37 pct., der enten havde en cd-afspiller eller en pladespiller på deres eget værelse. Mini-disc-afspillere er tilsyneladende også på vej ind. I 20 pct. af skolebørnenes hjem er der en mini-disc-afspiller, og 9 pct. har selv en.

18 pct. har computer på deres værelse

Computeren er blevet almindelig gennem de seneste år. 82 pct. af skolebørnenes hjem har en computer. I 1993 var det 31 pct. Det er dog endnu de færreste, der også har en computer på værelset. I 1998 var det 18 pct. af de 7-15-årige. I 1993 var det 12 pct., der havde en computer på deres eget værelse. Andelene med en computer på værelset stiger selvfølgelig med alderen, og især drenge får en computer på værelset. Blandt de 12-15-årige drenge drejer det sig om 45 pct.

Børn i skolealderen har således rige muligheder for at benytte sig af de elektroniske medier derhjemme, og mulighederne bliver også flittigt udnyttet.

Næsten alle børn ser tv dagligt

Praktisk taget alle skolebørn ser tv dagligt eller næsten dagligt. Det gælder både piger og drenge i alle aldersgrupper. Siden 1993 er der dog blevet færre børn, der ser video dagligt. En del af de ældste piger i 13-15-års-alderen ser aldrig video (29 pct.).

Radiolytning mest populært hos piger

Daglig radiolytning stiger med alderen og mest blandt pigerne. 59 pct. af de 13-15-årige piger hører radio hver dag - først og fremmest for at høre musik. De ældste skolepigers store interesse for at høre musik giver

sig også udslag i, at de fleste (79 pct.) dagligt hører musik på deres eget musikanlæg, som hovedsageligt er cd-afspillere.

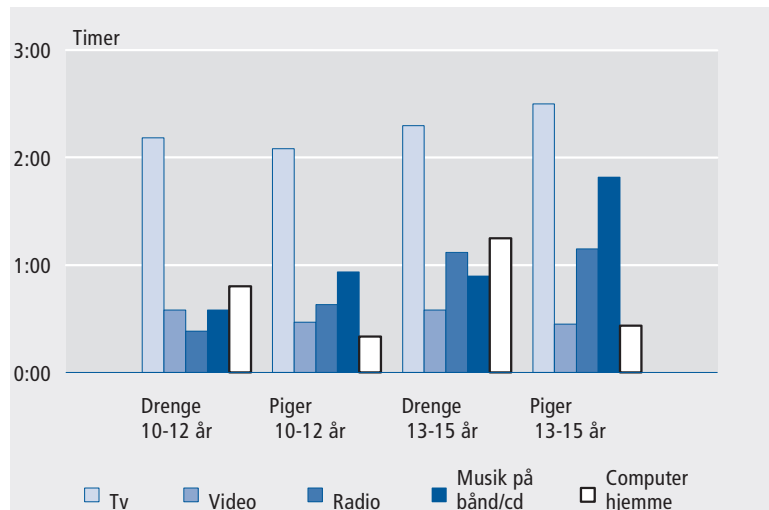
Computerspil mest populære hos drenge

Til gengæld bruger drengene en del mere tid ved computerne, end pigerne gør. Det er først fremmest computerspil, der bliver brugt tid på. Efterhånden som børnene bliver ældre, bliver computeren også anvendt til andet, herunder især til tekstbehandling. I de yngre aldersgrupper er der lige så mange af pigerne som af drengene, der spiller computerspil, men pigerne bruger ikke nær så megen tid på det, som drengene gør, og blandt de 13-15-årige piger er der en del, som aldrig spiller computerspil.

Børnene bruger dagligt mellem 4,5 og 6 timer på elektroniske medier

Lægger man den gennemsnitlige tid brugt på de enkelte elektroniske medier sammen, kommer man frem til, at de 10-12-årige skolebørn i gennemsnit bruger ca. 4½ time om dagen på disse medier, og at de 13-15-årige bruger ca. 6 timer om dagen i gennemsnit. Den samlede tid er nogenlunde den samme for piger og drenge, men der er forskel på, hvad de bruger den på. Pigerne bruger en del mere tid på at høre musik, mens drengene bruger en del mere tid på computer og herunder især computerspil.

Figur 5.4.1 10-15-åriges gennemsnitlige tid brugt på elektroniske medier pr. dag. 1998

Bruger flere medier på én gang

Den samlede tid brugt på de elektroniske medier skal ses i sammenhæng med, at en hel del af mediebruget finder sted samtidigt med andre aktiviteter. Musik på musikanlæg eller i radioen vil typisk køre i baggrunden, mens børnene laver andre ting, herunder måske bruger computeren. Muligvis er også en stigende del af tv-forbruget en sådan sekundær aktivitet, der kører samtidigt med, at børnene foretager sig andre ting.

Ingen geografiske forskelle

Bortset fra alders- og kønsforskellene er det karakteristisk, at den gennemsnitlige tid brugt på de enkelte medier er nogenlunde den samme i alle egne af landet, hvad enten man ser på landsdel eller på forskelle mellem land og by. Det hænger sammen med, at mediebruget finder

sted i hjemmet, og at børnefamilierne i nogenlunde samme omfang er udstyret med de elektroniske apparater såvel i alle egne af landet som i byerne og på landet.

Børn læser stadig bøger

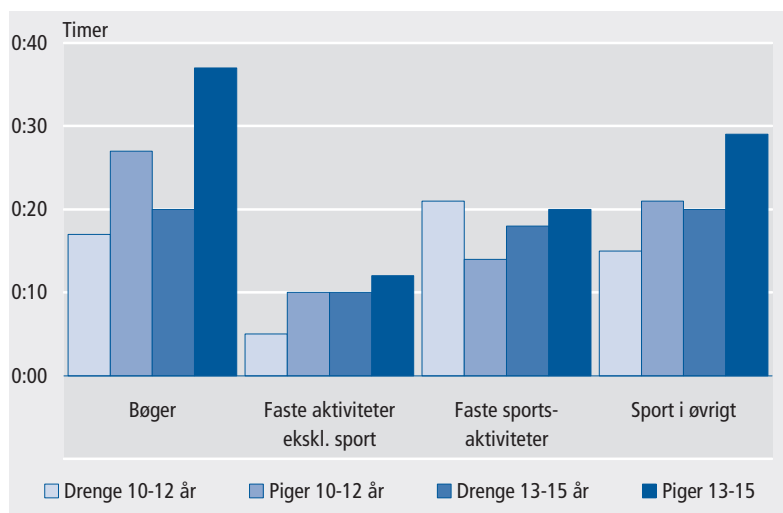
Stabil andel læser bøger

Andelen af børn, der læser bøger i fritiden, har holdt sig stabilt siden 1987. I 10-12-års-alderen er der over 90 pct., der sommetider læser bøger eller tegneserier. Andelen falder lidt for de 14-15-årige. Hver syvende 14-15-årige læser aldrig bøger eller tegneserier.

Langt de fleste får læst højt af mor og far

De yngste børn i undersøgelsen går i 1. klasse, og de fleste af dem har ikke lært at læse endnu. Allerede blandt de 8-årige er der imidlertid kun 8 pct., der svarer, at de ikke kan læse endnu. Men i de første skoleår får langt de fleste børn til gengæld læst højt af deres far eller mor fx som godnathistorie. Ca. halvdelen af de 7-8-årige får læst højt mindst fire gange om ugen, og kun 8 pct. får aldrig læst højt.

Figur 5.4.2 10-15-åriges gennemsnitlige tid brugt på forskellige aktiviteter pr. dag. 1998

De 10-12-årige er de flittigste boglæsere

Ser man på den samlede læsning af bøger i alt, dvs. faglitteratur, skønlitteratur og børnebøger, viser det sig, at de 10-12-årige er de flittigste boglæsere - specielt af børnebøger. I denne aldersgruppe læser 61 pct. af drengene og 85 pct. af pigerne bøger hver uge. Med stigende alder falder den hyppige læsning af bøger, især for drengenes vedkommende. Blandt de 13-15-årige er andelen faldet til 48 pct. af drengene og 64 pct. af pigerne, der læser bøger hver uge. For pigernes vedkommende drejer det sig først og fremmest om skønlitteratur, mens det for drengenes vedkommende lige så meget er faglitteratur som skønlitteratur, der bliver læst.

- Pigerne bruger mest tid på bøger* At pigerne oftere end drengene læser bøger, giver sig også udslag i, at pigerne i gennemsnit bruger mere tid på at læse bøger. De 10-15-årige piger bruger ca. en halv time om dagen, mens drengene bruger 19 minutter om dagen. De 13-15-årige bruger lidt længere tid end de 10-12-årige.
- Faglitteratur mest populært hos ældre børn* Bøger om særlige emner (faglitteratur af forskellig art ud over lektier), bliver læst af flere, jo ældre børnene er, men i ingen af aldersgrupperne er der særligt mange, der ofte læser fagbøger for fornøjelsens skyld. 37 pct. af de 13-15-årige læser aldrig fagbøger. I 1993 var der en anelse flere blandt de 13-15-årige, der aldrig læste fagbøger, men bevægelserne har været små siden 1987. Skønlitterære bøger (dvs. romaner, ungdomsbøger, historier og eventyr) bliver læst en del mere af piger end af drenge. Hver fjerde dreng i 13-15-årsalderen oplyser, at de aldrig læser skønlitterære bøger, mens dette kun er tilfældet for 6 pct. af de jævnaldrende piger. Flertallet af pigerne læser bøger mindst en gang om ugen. Gennemgående ligger tallene for læsning af skønlitteratur lidt højere i 1998 end i 1993 og nogenlunde på niveau med tallene fra 1987.
- Tilbagegang for tegneserier* De 10-15-åriges læsning af tegneserier har været på tilbagegang siden 1987. De fleste af drengene læser stadig ofte tegneserier, men de fleste piger interesserer sig ikke længere for dem i 13-15-årsalderen. Læsning af underholdende blade, herunder ugeblade og blade om særlige emner, har der ligeledes været en nedadgående tendens i siden 1987.
- Aviser mest populære hos drenge* Aviser interesserer først børnene efterhånden, som de bliver ældre. Og det er mest drengene, der begynder at læse aviser. 75 pct. af de 10-12-årige piger læser aldrig avis, mens dette kun er tilfældet for godt halvdelen af drengene. I 13-15-årsalderen er 38 pct. af drengene daglige avislæsere mod 24 pct. af pigerne. Fra de tidligere undersøgelser af kultur- og fritidsaktiviteter er det fremgået, at denne forskel mellem de to køn først bliver jævnet ud omkring 30-årsalderen.
- Færre piger læser aviser* Den daglige avislæsning er i alle aldersgrupper blevet mindre udbredt i en række år. Også tallene fra denne undersøgelse af daglige eller hyppige avislæsere blandt skolebørnene er lidt lavere end i 1993. Nedgangen har især fundet sted i pigernes avislæsning. I 1987 var det ca. halvdelen af både pigerne og drengene, der i 13-15-årsalderen læste aviser næsten dagligt. I 1998 er andelen faldet til de 38 pct. og 24 pct. Også blandt de yngre skolebørn er tilbagegangen i avislæsning størst for pigerne. 75 pct. af de 10-12-årige piger siger, at de aldrig læser avis.
- Flere bruger biblioteket* Skolebørns brug af folkebiblioteker i 1998 ligger tilsyneladende en anelse højere end i 1993 for alle aldersgrupper. 1993-undersøgelsen viste et lidt mindre brug af folkebibliotekerne end i 1987, men bevægelserne er ikke store.
- Mange nye tilbud tiltrækker børnene* En af grundene til, at en nedadgående tendens tilsyneladende er vendt igen, er muligvis, at bibliotekerne i stadig større udstrækning har udvidet tilbuddene, selv om kerneaktiviteten stadig består i at låne bøger ud. De fleste skolebørn kommer da også fortsat på et bibliotek for at låne bøger og blade. Det gælder for 92 pct. af skolebørnene. Men også mange andre tilbud bliver udnyttet af børnene. 48 pct. af de 13-15-årige

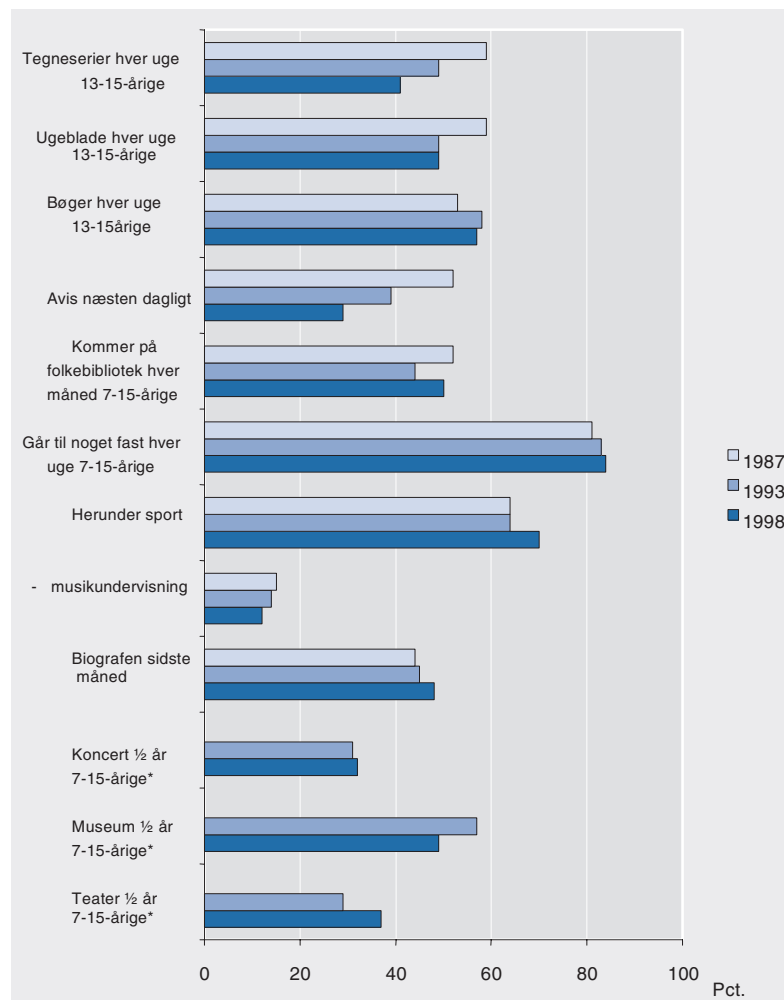
drenge og 32 pct. af de 13-14-årige piger kommer på biblioteket for at bruge computer og evt. få adgang til internet. Igen viser det sig, at drenge er mere interesserede i computerne end pigerne er.

Næsten alle dyrker sport

Andre fritidsaktiviteter på uændret niveau

På de fleste andre områder kan der heller ikke konstateres tilbagegang i børnenes aktivitet. Både omfanget af faste fritidsaktiviteter, som børnene går til på bestemte tidspunkter i løbet af ugen, og det gennemsnitlige tidsforbrug på disse aktiviteter ligger på nogenlunde samme høje niveau i 1998, som det gjorde i 1993 og 1987. I 1998 var det 84 pct. af alle skolebørnene, der havde mindst én fritidsinteresse, som blev dyrket under organiserede former. Det samme høje niveau findes i alle aldersgrupper og for piger og drenge.

Figur 5.4.3 Andele der har deltaget i forskellige aktiviteter

- 89 pct. dyrker regelmæssigt sport* 71 pct. af børnene går hver uge fast til en eller anden form for sport. På spørgsmålet om de har dyrket sport eller motion regelmæssigt i det seneste år, svarer 89 pct. af børnene imidlertid ja. Der er således oven i de mange, der fast går til sport, en gruppe på ca. 17 pct. af de unge, som udelukkende dyrker sport eller motion uden for den organiserede fritidssektors rammer - selvom de angiver at gøre det regelmæssigt. 32 pct. af de 7-15-årige dyrker både sport i en forening eller klub og uden for idrætsforeningerne. 39 pct. dyrker kun sport inden for de organiserede rammer. 11 pct. dyrker slet ikke sport. Bortset fra at der er lidt flere af de yngste piger, der slet ikke dyrker sport, genfindes mønsteret i alle aldersgrupper for både piger og drenge.
- Sport og motion mest populært hos de 10-12-årige* Interessen for sport og motion topper blandt de 10-12-årige, hvor 93 pct. regelmæssigt har dyrket sport, motion inden for det seneste år. Blandt drengene er det hele 96 pct. I 13-15-års-alderen falder nogle fra, og i alt 12 pct. i denne aldersgruppe har ikke dyrket sport regelmæssigt inden for det seneste år.
- Bruger 37 minutter om dagen på motion* I gennemsnit bruger skolebørn, der regelmæssigt dyrker sport og motion, 4 timer og 21 minutter om ugen - svarende til 37 minutter om dagen på deres sportsaktiviteter. Tidsforbruget stiger med alderen fra i gennemsnit 25 minutter om dagen blandt de 7-9-årige til dobbelt så lang tid, nemlig 50 minutter, blandt de 13-15-årige. Pigerne i denne gruppe bruger lidt mere tid på sport, nemlig 55 minutter om dagen.

Stabilt brug af kulturtilbud

- Hver femte barn spiller et musikinstrument* Hvert femte skolebarn spiller selv et musikinstrument. Det gælder allerede de yngste i aldersgruppen 7-9 år, og fortsætter i de ældre aldersgrupper, og det gælder både for piger og drenge. Herudover er der mange af børnene, der synger. Især af pigerne. 30 pct. af pigerne i skolealderen synger, mens den tilsvarende andel af drengene kun er 12 pct. Både blandt piger og drenge er andelen, der synger, størst i 7-9-års-alderen. 5 pct. af drengene og 10 pct. af pigerne både spiller og synger. At der er mange flere piger end drenge, der synger, betyder også, at der er en del flere piger, der er aktivt udøvende med musik og/eller sang, nemlig 41 pct. af pigerne mod 28 pct. af drengene.
- Blandt pigerne har der siden 1987 været en svagt faldende andel, der fast går til musikundervisning, mens det for drengenes vedkommende har ligget på samme niveau gennem perioden.
- Samme niveau for koncertbesøg* Næsten en tredjedel af børnene har været til en koncert inden for det seneste halve år. For drengenes vedkommende stiger andelen med alderen, men det er ikke tilfældet for pigernes vedkommende. Selv blandt de 7-9-årige er der en tredjedel af pigerne, som har været til en koncert inden for det seneste halve år. Disse tal ligger på samme niveau i 1998, som i 1993.
- Kun 5 pct. går aldrig i biografen* Stort set alle børn kommer i det mindste en gang imellem i biografen. Kun 5 pct. af skolebørnene går aldrig i biografen. 77 pct. af de 7-15-årige havde været i biografen mindst én gang inden for det seneste hal-

ve år, og 44 pct. havde været det inden for den seneste måned. Skolebørnenes biografbesøg inden for den seneste måned i 1998 ligger på et lidt højere niveau, end det gjorde i 1993 og 1987.

25 pct. af skolebørnene havde været på en kunstudstilling eller kunstmuseum inden for det seneste halve år, og 39 pct. havde været på mindst ét andet museum.

Yngre børn kommer oftest i teatret

I alt 15 pct. af de 7-15-årige havde været i teater (voksen) inden for det seneste halve år, men der er stor forskel mellem de yngste og de ældste skolebørn. Blandt de 13-15-årige er det ca. en fjerdedel. Blandt de 7-9-årige er der til gengæld over 40 pct., der havde set en børneteaterforestilling inden for det seneste halve år.

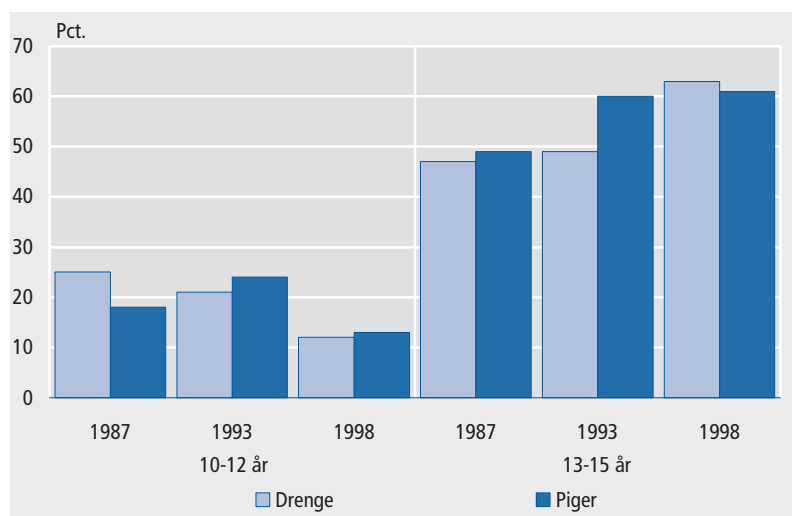
Vandland, zoo og cirkus ligeså populær som altid

80 pct. havde været i svømmehal eller vandland inden for det seneste halvår. Denne andel er uændret siden 1993. Det gælder også andelen, som har været zoo/dyrepark, akvarium, cirkus, tivoli/sommerland og lign.

Fast fritidsjob

Gennem de seneste 11-12 år er der blevet en del flere af de 13-15-årige, der har et fast fritidsjob. Til gengæld er der blevet færre blandt de 10-12-årige. Nedgangen har fundet sted siden undersøgelsen i 1993, og hænger formentlig sammen med, at reglerne for børns arbejde blev ændret i 1996. Blandt de 13-15-årige er det næsten 2/3 af både pigerne og drengene, der har en indtægt fra et fritidsjob, men i gennemsnit tjener drengene en del mere end pigerne. I gennemsnit havde drengene med fritidsjob i 1998 en indtægt på 1.138 kr. pr. måned, mens pigerne tjente 721 kr.

Tabel 5.4.4 Andel af børn med fritidsjob

3 pct. er aldrig sammen med kammerater i fritiden

Langt de fleste skolebørn er ofte sammen med kammerater i fritiden enten hjemme hos sig selv eller hjemme hos kammeraterne. For ca. 85 pct. af børnene er det mindst én gang om ugen, heraf knapt halvdelen

dagligt eller næsten dagligt. I den anden ende af skalaen er der en mindre andel af børnene (3 pct.), der siger, at de aldrig er sammen med kammerater. Det næsten daglige samvær med kammerater i hjemmene øges lidt med alderen, men har i øvrigt nogenlunde samme omfang blandt drenge og piger.

Samlet har mønsteret i samværet med kammerater næsten ikke ændret sig gennem de seneste 11-12 år siden 1987-undersøgelsen. Dog er der en nedgang i det daglige eller næsten daglige samvær i den yngste gruppe af skolebørn - de 7-9-årige, hvilket kan hænge sammen med, at børnene i denne aldersgruppe i stigende udstrækning er på fritidshjem eller i en skolefritidsordning om eftermiddagen.